

BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ
EUROSISTEM

AVIZUL BĂNCII CENTRALE EUROPENE

din 21 septembrie 2011

cu privire la statistică și la piața monetară interbancară și piața titlurilor de stat administrate de Banca Națională a României, regimul valutar și regimul rezervelor minime obligatorii

(CON/2011/73)

Introducere și teme juridic

La 31 mai 2011, Banca Centrală Europeană (BCE) a primit din partea Băncii Naționale a României (BNR) o solicitare de emitere a unui aviz cu privire la un proiect de regulament al BNR privind statistica, un proiect de regulament al BNR privind piața monetară interbancară și piața titlurilor de stat administrate de BNR, regimul valutar și regimul rezervelor minime obligatorii, precum și cu privire la un proiect de regulament al BNR privind plățile.

Prezentul aviz se referă la proiectul de regulament privind statistica (denumit în continuare „primul proiect de regulament”) și la proiectul de regulament privind piața monetară interbancară și piața titlurilor de stat administrate de BNR, regimul valutar și regimul rezervelor minime obligatorii (denumit în continuare „al doilea proiect de regulament”).

Competența BCE de a emite un aviz se întemeiază pe articolul 127 alineatul (4) și pe articolul 282 alineatul (5) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, precum și pe articolul 2 alineatul (1) a treia, a patra și a șasea liniuță și pe articolul 2 alineatul (2) din Decizia 98/415/CE a Consiliului din 29 iunie 1998 privind consultarea Băncii Centrale Europene de către autoritățile naționale cu privire la proiectele de reglementare¹, întrucât proiectele de regulament se referă la BNR, la colectarea, elaborarea și difuzarea datelor statistice în domeniile monetar, financiar, bancar, al sistemelor de plăți și al balanței de plăți, precum și la normele aplicabile instituțiilor financiare, în măsura în care acestea au o influență substanțială asupra stabilității instituțiilor și piețelor financiare. În conformitate cu articolul 17.5 prima teză din Regulamentul de procedură al Băncii Centrale Europene, Consiliul guvernatorilor adoptă prezentul aviz.

1. Scopul proiectelor de regulament

Aceste două proiecte de regulament ale BNR reprezintă rezultatul unui proces de sistematizare și standardizare prin care BNR intenționează să consolideze reglementările în vigoare în prezent, pe care le-

¹ JO L 189, 3.7.1998, p. 42.

a adoptat în cadrul exercitării atribuțiilor sale statutare. Acest proces este menit să asigure claritatea și consecvența juridică, înțelegerea cadrului normativ, precum și accesul la acesta.

1.1 Primul proiect de regulament

Proiectul de regulament privind raportarea de date și informații statistice la BNR asigură cadrul pentru colectarea, prelucrarea, analiza și diseminarea datelor statistice în domeniile de competență ale BNR. Acesta reglementează raportarea de date și informații (i) privind statistica monetară și financiară, balanța de plăți și datoria privată externă a României pe termen mediu și lung, (ii) pentru monitorizarea tranzacțiilor de pe piața monetară/valutară și (iii) pentru monitorizarea plăților. Totodată, acesta definește mecanismele de raportare prevăzute de reglementările relevante ale Uniunii Europene².

1.2 Al doilea proiect de regulament

Acest proiect de regulament se referă la politica monetară și la politica de curs de schimb ale BNR, la regimul valutar și la regimul rezervelor minime obligatorii, precum și la operațiunile cu titluri de stat și cu certificate de depozit.

2. Observații cu caracter general

BCE apreciază demersul BNR menit să sporească gradul de securitate juridică, precum și transparența și claritatea cerințelor aplicabile participanților pe piață. În plus, un astfel de proiect ar trebui să aibă în vedere necesitatea asigurării preciziei și consecvenței atât în cuprinsul proiectelor de regulament, cât și în raport cu cadrul juridic național și cel al Uniunii. Deși România nu a adoptat încă moneda euro, proiectele normative ar trebui să aibă deja în vedere și să respecte în general cadrul legislativ al Uniunii care se va aplica în România după adoptarea monedei euro.

² Regulamentul BCE/2008/32 din 19 decembrie 2008 privind bilanțul sectorului instituțiilor financiare monetare (reformare) (JO L 15, 20.1.2009, p. 14).
Regulamentul BCE/2001/18 din 20 decembrie 2001 privind statisticile referitoare la ratele dobânzilor practicate de instituțiile financiare monetare pentru depozitele constituite de gospodării și societăți nefinanciare și creditele acordate acestora (JO L 10, 12.1.2002, p. 24).
Regulamentul BCE/2007/8 din 27 iulie 2007 privind statisticile referitoare la activele și pasivele fondurilor de investiții (JO L 211, 11.8.2007, p. 8).
Regulamentul (CE) nr. 184/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 ianuarie 2005 privind statisticile comunitare ale balanței de plăți, ale comerțului internațional cu servicii și ale investițiilor străine directe (JO L 35, 8.2.2005, p. 23).
Articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 924/2009/CE al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 privind plățile transfrontaliere în Comunitate și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2560/2001 (JO L 266, 9.10.2009, p. 11).

3. Observații specifice

Primul proiect de regulament

- 3.1 Cadrul pentru elaborarea statisticilor europene este prevăzut în Regulamentele (CE) nr. 223/2009³ și nr. 2533/98⁴. Măsurile specifice din cadrul unui regim național ar trebui să optimizeze calitatea și disponibilitatea statisticilor oficiale și în contextul participării băncii centrale naționale la Sistemul European al Băncilor Centrale (SEBC), în general, și al obligației acesteia de a colabora cu BCE în domeniul statisticii, în special, păstrându-și în același timp independența în calitate de bancă centrală care participă la SEBC.

Al doilea proiect de regulament

- 3.2 Statele membre care nu au adoptat moneda euro își păstrează competențele în domeniul politicii monetare. Totuși, asigurarea consecvenței cu standardele Eurosistemului este benefică pentru acestea, permițând instituțiilor de credit din aceste state membre să se familiarizeze cu cerințele care se vor aplica după introducerea monedei euro. Având în vedere aceste considerații, BCE apreciază titlul IV din acest proiect de regulament, care stabilește arhitectura și funcționarea sistemului rezervelor minime obligatorii aplicabil instituțiilor de credit din România. Acest sistem este în mare parte similar sistemului rezervelor minime obligatorii din Eurosistem⁵. Astfel, modul de calcul al parametrilor principali este similar, inclusiv determinarea bazei de calcul a rezervelor minime obligatorii și a cerințelor privind rezervele minime obligatorii care rezultă din aceasta, precum și mecanismul de stabilire a valorilor medii ale rezervelor. Aceste similitudini ar trebui să asigure tranziția mai ușoară și mai simplă în viitor a instituțiilor de credit din România la sistemul rezervelor minime obligatorii din Eurosistem.
- 3.3 Totuși, BCE a identificat câteva diferențe între regimul rezervelor minime obligatorii aplicabil instituțiilor de credit din România și sistemul rezervelor minime obligatorii din Eurosistem.
- 3.3.1 În primul rând, baza de calcul a rezervelor minime obligatorii aplicabilă instituțiilor de credit cooperatiste din România pare a fi diferită de cea aplicabilă altor instituții de credit. Sistemul rezervelor minime obligatorii din Eurosistem tratează toate instituțiile de credit la fel, indiferent de denumirea acestora. Deși este posibil ca anumite considerente legitime de natură economică relevante pentru cota de piață a instituțiilor de credit cooperatiste din România să justifice aplicarea unui tratament diferențiat în ceea ce privește impunerea și colectarea rezervelor minime obligatorii, un astfel de tratament diferențiat nu va mai putea fi aplicat ulterior adoptării monedei euro de către România.

³ Regulamentul (CE) nr. 223/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2009 privind statisticile europene și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1101/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind transmiterea de date statistice confidențiale Biroului Statistic al Comunităților Europene, a Regulamentului (CE) nr. 322/97 al Consiliului privind statisticile comunitare și a Deciziei 89/382/CEE, Euratom a Consiliului de constituire a Comitetului pentru programele statistice ale Comunităților Europene (JO L 87, 31.3.2009, p. 164).

⁴ Regulamentul (CE) nr. 2533/98 din 23 noiembrie 1998 privind colectarea informațiilor statistice de către Banca Centrală Europeană (JO L 318, 27.11.1998, p. 8).

⁵ Se face referire în principal la Regulamentul BCE/2003/9 din 12 septembrie 2003 privind aplicarea rezervelor minime obligatorii (JO L 250, 2.10.2003, p. 10), care constituie de asemenea temeiul sub-punctului 3.3.2. din prezentul aviz.

ECB-PUBLIC

- 3.3.2 În al doilea rând, rata dobânzii plătite la rezervele minime obligatorii va fi comunicată de BNR instituțiilor de credit doar *ad hoc*. Conform sistemului rezervelor minime obligatorii din Eurosistem, rata relevantă se stabilește pe baza ratelor dobânzilor aplicabile operațiunilor principale de finanțare. În vederea asigurării transparenței, autoritatea care solicită avizul ar trebui să aibă în vedere comunicarea *ex ante* a modului de calcul a ratei dobânzii plătite la rezervele minime obligatorii. Același raționament este valabil în ceea ce privește posibilitatea de apreciere a BNR cu privire la rata dobânzii penalizatoare, în comparație cu rata fixă a dobânzii penalizatoare prevăzută de sistemul rezervelor minime obligatorii din Eurosistem⁶.
- 3.3.3 În al treilea rând, în sistemul rezervelor minime obligatorii din România modul de calcul al rezervelor minime obligatorii ale instituțiilor de credit poate fi revizuit atât în timpul perioadei de aplicare a rezervelor minime obligatorii, cât și ulterior. În sistemul rezervelor minime obligatorii din Eurosistem modul de calcul al rezervelor minime obligatorii ale instituțiilor de credit este considerat înghețat la începutul perioadei relevante de aplicare a rezervelor minime obligatorii. Un sistem normativ național similar în mai mare măsură cu sistemul rezervelor minime obligatorii din Eurosistem ar asigura un grad mai ridicat de securitate juridică.
- 3.3.4 În ultimul rând, există diferențe și în ceea ce privește sancțiunile aplicate în cazul raportării cu întârziere a datelor necesare calculării rezervelor minime obligatorii ale unei instituții de credit, precum și în cazul unor încălcări repetate. În ambele cazuri, sancțiunile prevăzute de sistemul rezervelor minime obligatorii pentru instituțiile de credit din România sunt semnificativ mai severe în comparație cu sancțiunile corespunzătoare prevăzute de sistemul rezervelor minime obligatorii din Eurosistem.

Prezentul aviz va fi publicat pe website-ul BCE.

Adoptat la Frankfurt pe Main, 21 septembrie 2011.

[semnat]

Președintele BCE

Jean-Claude TRICHET

⁶ Aceasta rezultă din rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginală, majorată cu 250 puncte de bază.